

drs. F. Matser – kolonel van de militair psychologische en sociologische dienst*

Het is gezellig op de borrel. Tientallen gasten in uniform drentelen opgewekt met een glas of een hapje rond. Sommigen met elegante dames aan hun arm. Ik ben laat, want de A2 was weer eens vol met auto's die om onverklaarbare redenen stilstonden. Ik besluit eerst een drankje te pakken.

Dan valt mijn oog op en groepje waar vrolijke geluiden vandaan komen. Ik zie twee jaargenoten in het groepje staan. In de eerste plaats natuurlijk Ger. Ger is al lang en breed generaal en heeft – zoals dat hoort – een uitgesproken mening over van alles en nog wat. Maar eerlijk is eerlijk: het snijdt meestal wel hout wat hij zegt. De andere jaargenoot is Olivier. Hij is nog overste en als ik me goed herinner geplaatst bij Ger in de staf. Het zijn allebei aardige kerels, aan wie ik prettige herinneringen heb uit mijn academietijd. Ik sluit me aan bij de groep, die verder uit een stel mij onbekende jonge officieren en dames bestaat, geef wat handen en volg de conversatie.

Het gesprek gaat over de Artillerie, een wapen waarbij we alledrie gediend hebben. Een enthousiaste jonge kapitein vertelt over alle nieuwe elektronica die voor de hedendaagse artilleristen het inmeten van coördinaten en omslachtig bepalen van richtingen volledig overbodig maakt. 'De stelling in; en binnen een paar seconden kun je gericht vuur uitbrengen', hoor ik hem enthousiast vertellen. 'Geen gedonder meer met terreinmeetjallons en gyroscopen. Alles gaat met GPS en computer...'

'Nou Olivier, dat zou voor jou een uitkomst geweest zijn', lacht Ger. Olivier kijkt hem met een niet begrijpende blik aan. Maar net als hij zo te zien een vraag ter verduidelijking wil stellen, slaat een mooie vrouwelijke kapitein op een gong en vraagt de aandacht voor de

gastheer van vanavond: een vroeg-kalende generaal-majoor die een iets te lange en iets te saaie toespraak houdt.

Daarna neemt het geroezemoes weer bezit van de fraaie locatie waar wij ons bevinden. De groep is grotendeels intact, maar Olivier is verdwenen. Ger kijkt samenzweerderig om zich heen en herhaalt dan: 'Ja, al die elektronica zou heel handig zijn geweest voor Olivier.' De toon waarop hij het zegt maakt alle aanwezigen nieuwsgierig. Je voelt dat hier een goede anekdote aankomt. Zo'n anekdote waar wij militairen patent op hebben. Ger vertelt met veel gevoel voor drama het verhaal, dat er op neer komt dat Olivier 25 jaar geleden als luitenant bij een hele belangrijke oefening een terreinmeetjallon – zo'n rood-wit geblokte stok van twee meter – in een poging de stalen punt goed in de hard bevroren ondergrond te steken, door z'n eigen voet stak. Vooral de stekende beweging naar de grond wordt met veel verve neergezet. Het hele gezelschap barst in lachen uit.

Natuurlijk liep er daarna van alles met die oefening mis en aan het eind van het verhaal heb je toch enigszins medelijden met Olivier. Ik zie dezelfde blik van medelijden in de ogen van de jonge officieren en hun echtgenotes. Ja, geen wonder dat Ger generaal is geworden en Olivier het niet verder dan overste heeft gebracht.

Het verhaal dat Ger vertelt komt mij vaag bekend voor. En ja, Olivier had er wat mee te maken, maar wat? Later op de avond loop ik in een groepje Tim tegen het lijf. Tim is ook artillerist en als het gesprek op een zeker moment stilvalt, besluit ik de anekdote van Olivier nog maar eens te vertellen. Ik herhaal de versie van Ger, maar doe er hier en daar natuurlijk nog een schepje bovenop. Het

bloed spuit in het rond en de complete afdeling veldartillerie brengt verkeerd vuur uit! Een paar onbekende collega's, die er bij zijn komen staan, lachen vrolijk mee. En ik krijg een tevreden gevoel. Er gaat per slot niets boven een goede anekdote met geboeid publiek.

Wat meewarig kijken sommige omstanders naar Olivier, die net op enige afstand met drie glazen bier voorbij loopt. Iemand loopt tegen hem aan en het bier klotst over de rand van de glazen. We slaan elkaar op de schouders van de pret. 'Zie je wel!' Zich niet bewust van de blikken vol medelijden die in zijn richting worden geworpen over zoveel onhandigheid en misfortuin vervolgt Olivier met half gevulde glazen zijn weg.

Het einde van de borrel nadert. Ik heb een voldaan gevoel. Het was leuk om een hoop mensen weer te zien en te spreken. Ik heb zijdelings nog wat zaken kunnen doen met een paar collega's. Ik heb waardevolle contacten hernieuwd en nieuwe gelegd. En het eten en drinken was van voortreffelijke kwaliteit. Het was gewoon gezellig! De files zullen ondertussen ook opgelost zijn, dus ik ben snel weer thuis.

In de garderobe schiet Tim mij nog even aan. 'Hé, kan ik nog even wat tegen je zeggen?' Hij kijkt wat serieus, alsof hij met zijn boodschap in de maag zit. Ik klop hem joviaal op de schouder en zeg: 'Natuurlijk, wat heb je op je hart?' Hij voelt zich kennelijk toch wat ongemakkelijk. 'Dat verhaal dat je vertelde, dat klopt niet helemaal.' Ik kijk hem even met een verbaasde blik in mijn ogen aan. 'Verhaal, ik heb vanavond wel tien verhalen verteld. Welk verhaal bedoel je precies?'

Hij kijkt me nu serieus aan. 'Dat verhaal over Olivier. Ik was het eerst even kwijt, het is ook

25 jaar geleden. Maar ik herinner het me nu weer helemaal. Het verhaal met de jallon speelde niet ná, maar tijdens de KMA. In ons laatste jaar, toen we op detachering gingen. Ik weet dat nog zo goed omdat ik naar dezelfde afdeling ging als Olivier. Het was niet Olivier, maar de terreinmeetofficier van die afdeling die de jallon door z'n voet stak op de dag voor de afdelingstest. Zo'n afdelingstest is het oefentechnische hoogtepunt van het jaar van elke artillerie-afdeling. En Olivier heeft toen tijdens de test die terreinmeetofficier vervangen. Terwijl hij de terreinmeetopleiding nog helemaal niet had gevolgd. Maar hij wist die dienstplichtige soldaten van die club zo goed te motiveren, dat het eindresultaat van die test voor terreinmeten 'zeer goed' was. Hij was daarbij zo opgevallen bij het testteam dat hij van de commanderend generaal van de oefening een officiële tevredenheidsbetuiging kreeg, iets wat toch zeer ongebruikelijk was om aan cadetten te geven.'

Tim is uitgepraat en kijkt mij met een ietwat ongelukkige blik in z'n ogen aan. Vaag vallen bij mij ook weer wat puzzelstukjes in elkaar. 'Verrek, ik denk dat je gelijk hebt!', zeg ik. 'Het vervelende is', hervat Tim, 'dat de helft van de zaal nu denkt dat Olivier een onhandige sukkel is.'

Ik kijk hem schuld bewust aan en kan nog net 'Maar ik had het van Ger gehoord' inslikken. Ik moet mijn anekdoterepertoire nodig weer eens onder de loep nemen, neem ik mij voor als ik in mijn fraaie dienstauto naar huis rijd. Het prettige gevoel van vijf minuten geleden is een beetje weg.

Bij de uitgang van de kazerne trapt een militair op een fiets krachtig tegen de wind in. In mijn spiegel zie ik dat het Olivier is. Hij zwaait me enthousiast na. Aardige vent. ■